

Clement Van Royen: gemeentesecretaris en oorlogsheld van Zandvliet

De pop-up expo van het Vredescentrum 'Vreugde en Verdriet. Antwerpen bevrijd 1944 - '45' deed in april het districtshuis van Berendrecht aan.

Je kon er historische foto's, films en verhalen uit de bevrijdingsperiode ontdekken. Ook de rol van het verzet kwam aan bod. Zo is er het verhaal van Clement Van Royen, oorlogsveteraan uit de eerste wereldbrand en gemeentesecretaris van Zandvliet tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Clement Van Royen bij zijn familie in Zandvliet. Hij woog bij zijn terugkomst uit het concentratiekamp amper 38 kg

Ik probeer in contact te komen met zijn kleinzoon, gezegend met dezelfde naam, maar uit respect voor de heersende coronamaatregelen is een ontmoeting onmogelijk. Hij speelt me daarop een document in handen waarin hij het verhaal van zijn grootvader uit de mond van zijn vader, Ghislain, optekent. Het leest als een heldenroman.

Clement wordt als negende van tien kinderen geboren in Vrasene, op 30 september 1888. Hij is soldaat van 1908 tot 1912. Als leerling-plaatslager werkt hij zich via studies vervolgens op tot douanier. In 1912 komt hij in die functie terecht in Berendrecht. Hij leert er Constance Boeykens kennen en trouwt met haar in januari 1914. Clement is dan 25 jaar oud. In augustus van dat jaar breekt de Eerste Wereldoorlog uit. Clement wordt opgeroepen en gekazerneerd in Luik. Het Belgisch leger wordt door het Duitse geweld al snel teruggedrongen en moet

zich ingraven achter de IJzer. Bij een verkenningsopdracht waarbij zijn trouwe vriend Tist Van Landeghem sneuvelt, geraakt Clement ernstig gewond aan zijn been. Hij wordt door de Duitsers opgeraapt en krijgsgevangen gemaakt. Via prinses De Merode verneemt Constance dat haar man in Keulen in een lazaret ligt. Door bemiddeling van dezelfde prinses wordt een krijgsgevangenenruil bewerkstelligd waardoor Clement verder kan herstellen bij familie van Constance in Brussel. Zij kan hem daar gaan bezoeken. Uit die periode stamt Ghislain, zoon van Clement en verteller van dit verhaal.

Van zodra de oorlogsinvalide zich kan verplaatsen op twee krukken keert hij terug naar Berendrecht en voldoet aan zijn dienstplicht met administratief werk. Zijn hele leven zal hij last blijven hebben van de schrapnels in zijn been. De pijn

werkt als een barometer. Na de oorlog maakt hij carrière als douanier. Hij wordt onderbrigadier en mag dienstdoen in het kantoor van Zandvliet. Hij werkt zich verder op tot ontvanger. De handel tussen België en Nederland moet gecontroleerd worden en alcohol wordt met een passe-avant ingeklaard. Snelle controles worden door de handelaars geapprecieerd en dan worden pintjes en borreltjes op de spiegel afgeschreven. Clement maakt zich geliefd door de geestrijke drank te delen met collega's en anderen. Tot 1930 woont hij met Constance op de Kattewal, daarna verhuizen ze naar een huurhuis naast het gildenhuis op de Markt in Zandvliet. De katholieke meerderheid vraagt hem om gemeentesecretaris te worden. Invaliden en oud-strijders hebben immers voorrang en Clement is op dat moment uiterst geliefd onder de bevolking. Omdat hij bij aanvaarding van die functie salaris moet inboeten sponsort de gemeente met groenten, vlees, vis en patatten. Nog altijd helpt Clement de mensen zoveel hij kan. Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog blijft hij gemeentesecretaris maar dan onder het gezag van de Duitsers. In die periode wordt hij echter lid en zelfs leider van N.K.B., de Nationale Koningsgezinde Beweging in Zandvliet en treedt hij in het verzet. Hij is bekend bij 'The life-line', De Lijn in het Nederlands, een organisatie die neergestorte geallieerde piloten clandestien terugbrengt naar hun vaderland. Clement

verstopt een Amerikaanse piloot die is neergestort in de schorren van Zandvliet bij hem thuis. Na vier dagen kan de man, die zijn leven dankt aan Clement en zijn gezin, via Frankrijk, Spanje en Portugal weer naar Amerika gesmokkeld worden. Een bedankingsbrief van deze piloot zit in het dossier van Clement dat te raadplegen is in het documentatiecentrum van Ekeren.

Maar in 1944 wordt Clement verraden door een Duitsgezinde. Hij wordt door de Gestapo opgepakt en ter dood veroordeeld. In een concentratiekamp in Polen ondergaat hij de Nacht und Nebel methode: door marteling zoveel mogelijk informatie inwinnen alvorens te liquideren. Ook Constance en dochter Irène belanden in een tuchthuis, ook Constance wordt gemarteld. Clement wordt door de Russen bevrijdt in 1945 en weegt bij thuiskomst nog 38 kg. Hij wordt er herenigd met Constance en Irène en ingehaald als een held. Na de oorlog neemt hij zijn ambt van gemeentesecretaris weer op tot zijn pensioen in 1954. Meermaals wordt hij gedecoreerd als held van het vaderland, zijn jas is te klein om alle eretekens te dragen, en als op 11 november het Te Deum klinkt in de kerk van Ekeren-Donk waar zijn kleinzoon woont, is Clement vaste klant. Ook de groet aan de gesneuvelden op het kerkhof van Mariaburg woont hij trouw bij. Hij is een echte patriottist. Op 27 februari 1967 wordt hij er zelf begraven in het heldenpark, tussen de vele anderen die hun leven gaven voor het vaderland. Hoewel de oorlog na de feiten nooit meer ter sprake komt in de familie Van Royen kan Clement het verhaal van zijn grootvader reconstrueren dankzij zijn vader Ghislain. Die bracht heel zijn leven in het onderwijs door, was leraar en later directeur van Sint-Jozef, de gemeentelijke jongensschool van Ekeren-Donk, de latere Kleurenboom. Hij was een rasverteller en schrijver en is 101 jaar oud geworden. Alles wat van Clement Van Royen geweten is, is doorgespeeld aan het documentatiecentrum van Antwerpen en is ondergebracht in het filiaal van Ekeren.

Peter Hendrickx

Clement Van Royen en Constantia Boeykens bij hun gouden jubileum